

Oronelles verdes i fantasmes orfes

Després de *Julia y el verano muerto* (Ponent, 2004), Álvaro Ortiz reprèn personatges i situacions d'aquella obra per bastir una mena de fantasia sobre les mateixes fantasies que, trenant històries tan inversemblants com emotives, homenatja la inquietud i la imaginació de l'esperit humà.

JULIA Y LA VOZ DE LA BALLENA

ÁLVARO ORTIZ

COL·LECCIÓ «SOLYSOMBRA»

72 PÀGINES / 978-84-96730-35-9 / 16 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2009

Potser algú pensa que *Julia y la voz de la ballena* és una divagació tòpica i infantil sobre els clixés més

rancis de les fantasies clàssiques i, especialment, de les marítimes i d'allò que tendeix a considerar-se «meravellós» en literatura. La cita inicial de Jules Verne, amb una mena d'axioma i declaració d'intencions alhora («cal creure-ho tot si es tracta de balenes», podríem resumir), i el fet que més endavant trobem referències més o menys òbvies a altres autors canònics –Stevenson i Melville– són elements que poden induir aquesta mena de lector a creure's davant d'un pastitx recurrent que no aporta res de nou a una imatgeria més que establerta; pirates i balenes, sí, però també infants fantasmagòrics i sirenes que interactuen amb els humans protagonistes amb la mateixa naturalitat amb què pretendríem saludar la nostra encantadora veïna farmacèutica pel carrer. Tanmateix, no és gens cert el que pensaria aquest infame i malandri lector que tant em convé haver-me inventat: precisament Ortiz té l'habilitat de bastir, amb elements inversemblants que s'insereixen com si res al transcurs del relat, un món propi capaç de donar veu als més profunds sentiments humans... però, sortosament, sense que això signifiqui plasmar-los amb tota la insípida cruesa de la literalitat (que és el que alguns, dissortadament, entenen per literatura).

Julia y la voz de la ballena conta la descoberta d'un tresor pirata per part d'uns nens a les galeries

subterrànies d'una illa, la història d'amor entre una sirena melancòlica i un vell mariner, la llegenda urbana dels peixos que habiten sota l'Òpera de París i que reben aliment del seu personal... però parla, alhora i d'una forma indèstria, de la necessitat d'una amistat més o menys sincera en algun moment de la vida –sobretot durant la infantesa–, de la recerca d'un familiar desaparegut i l'angoixa que és capaç de provocar, del goig universal de realitzar activitats diferents de les quotidianes per poder continuar endavant (reflectit justament en aquesta anècdota de nodrir els peixos, activitat perillosa pel lloc on es duu a terme però necessària per a qui la practica, precisament perquè no és com allò que sol fer ja). Tot això, unit a una capacitat narrativa lloable, a una planificació magnífica i a un estil visual gairebé inconfusible, fa d'aquest àlbum una entrançable revelació, el joc entusiasta de perseguir un autèntic tresor pirata que només mostra la carta guanyadora al final. I quin final! Absolutament increïble, però també dotat d'un immens valor emotiu –potser per això mateix–, aquest desenllaç tanca la narració d'una manera tan enlluernadora que, per descomptat, ja no en pense dir res més.

□ *Felip Tobar*
Lletres Valencianes, n° 27

En defensa de les minories i contra els totalitarismes

Tot coincidint amb la concessió del premi Nobel de Literatura a Herta Müller, Edicions Bromera acaba de publicar els dos primers títols de l'autora: *L'home és un gran faisà en el món* i *La bèstia del cor*. D'aquesta manera s'enceta la tasca de traducció d'una obra inèdita fins ara en la nostra llengua.

L'HOME ÉS UN GRAN FAISÀ EN EL MÓN

HERTA MÜLLER

TRADUCCIÓ DE RAMON MONTON

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 174

130 PÀGINES / 978-84-9824-631-5 / 13,90 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2009

Herta Müller, membre de l'Acadèmia Alemanya de Llengua i Literatura i autora de més d'una vintena de llibres entre novel·les, poesia i assaig, traduïts a nombroses llengües, ha estat guardonada amb alguns dels premis més importants d'Alemanya, com ara el Kleist, el Würth, l'Aspekte i el Joseph Breitbach, als quals cal sumar ara el Premi Nobel de Literatura, atorgat a qui: «amb la concentració de la poesia i la franquesa de la prosa, descriu el paisatge dels desposseïts». Vet ací les paraules textuais amb què la Fundació Nobel reconeixia la tasca d'aquesta filla de suabs (minoria de descendents d'alemanys que viuen a Romania) que va ser marginada i censurada al seu país per refusar col·laborar amb la policia política del règim comunista de Ceaucescu i per defensar els drets d'aquesta minoria suaba a la qual pertany. No debades, la dictadura de Ceacescu i la vida dels germanòfons de Romania és un tema constant de la seua literatura. El 1987, Müller abandonà

Romania i s'instal·là a Alemanya amb el seu marit, el novel·lista Richard Wagner. Per a la primavera, Bromera ha previst la publicació de dues obres més de Müller: *En terres baixes* i *Atemschaukel*, considerada per la crítica l'obra més poderosa de l'autora. La voluntat de Bromera, però, és no quedar-se amb aquests quatre títols inicials, sinó apostar per l'autora i anar oferint tota la seua obra. I és que Müller té vint-i-dues obres publicades fins ara, entre les quals hi ha també poesia i assaig. D'aquesta manera, l'alzirenc Bromera prosegueix amb el seu projecte de fer-nos arribar, després de l'egipci Mahfuz i el turc Pamuk, els Nobel inèdits, minoritaris i excepcionals. En *L'home és un gran faisà en el món* els protagonistes són els membres d'una comunitat d'expressió germana a la Romania rural, dins d'una atmosfera opressiva d'insòlita cruessa. Un relat sorprenent, ja pel títol (que trobem en una frase d'un dels primers contes) i per l'estranya bellesa quasi onírica dels relats breus que s'encadenen al llarg de les 130 pàgines del llibre. En Windisch, l'home que passa cada dia amb bicicleta, des de fa dos anys, pel costat del monument als morts, és el conductor de la mirada que ens endinsa en l'univers d'una població petita, amb els seus personatges i les seues rutines quotidianes: la fàbrica de vidre, amb els seus petits i grans objectes bellíssims, el manicomi, la farinera, el viatge a la ciutat, els túnels i l'estranya

manera de viure dels alemanys, el record de la guerra, de Rússia... es converteixen en senyals que el lector va trobant al llarg d'un camí inquietant, que no pot deixar de recórrer fins al final, a través de les petites escenes quotidianes que encadenen en un tot els supervivents d'aquest poble.

Hi ha, sens dubte, la capacitat de crear imatges a partir de la quotidianitat, fer de la quotidianitat metàfores brillants. I això és la força de la paraula. Això és la gran literatura i res a veure amb el costumisme inútil, de tenir a les mans un objecte bell i de llegir-lo pel simple plaer de trobar la bellesa.

Aquí la bellesa ens mostra l'horror i la perplexitat de veure com, malgrat totes les morts, hem de continuar vivint. Ens revolta en el nostre intent de mostrar-nos indiferents.

La prosa de Müller ha estat descrita per la crítica com combativa, per ser una de les últimes veus que demana justícia per als deseparats i oblidats per la Història. Sempre dura, lúcida i mordaç, conté, però, fortes dosis de lirisme. I és que, la de Müller és una veu molt personal i atractiva i els seus relats adquireixen una dimensió d'imatges d'una enorme densitat poètica i d'una gran sensualitat. Tot això i més, s'ha dit del darrer premi Nobel de Literatura. Sens dubte, una literatura impregnada de les vivències personals d'algú que li va tocar viure durant trenta anys sota una dictadura.

La bondat que justifica la vida

Panait Istrati convoca el lector amb la seducció i l'espontaneïtat pròpies del millor contista oriental. Al voltant de la llar, o d'un aiguardent, tres històries –contades per un alter ego imaginari, Adrian Zograffi– aprofundeixen amb saviesa i humanitat en les dimensions més extremes de l'ànima humana.

KYRA KYRALINA Y EL TÍO ANGHÉL

PANAIT ISTRATI

TRADUCCIÓ I NOTES DE MARIAN OCHOA DE ERIBE

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CLÁSICOS»

344 PÀGINES / 978-84-8191-892-2 / 25 EUROS

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2009

El pitjor dels destins pot amagar una alegria. Aquest és el missatge d'un escriptor brillant i sorprenent que va morir ignorat, autor d'uns relats trasbalsadors. Vagabund romanés i autodidacta, Istrati, va viure una vida d'aventures i riscos, tot deambulant a l'encontre de la llibertat més absoluta i víctima dels capritxos del devenir. Una existència que troba ressò en els personatges furtius i imprevisibles dels tres relats reunits per Pre-Textos en la seua col·lecció de clàssics, i que tant hem de celebrar que no caiguen en l'oblit.

«Poeta de la promiscuidad y de la ambivalencia de Oriente», com en diu Claudio Magris, Istrati escriu històries que bateguen i fan bategar. Difícil és mostrar-se indiferent davant d'uns personatges que –maltractats per la vida– aprenen i ens ensenyen sobre ella.

Vagabunds, busca vides, comerciants, bandolers, aventurers... Tots ells ens parlen també de l'autor i de la seua manera d'indagar en l'ésser humà, d'una necessitat de «*contemplar sin cesar el abismo del alma humana*», tal com la sent Dragomir, un dels protagonistes. A partir dels records, un dels grans temes d'aquests tres relats, naix el dolor, «*(...)cuanto duele cuando revuelves en los baúles de los viajes lejanos*», però alhora –i sobretot quan creiem que tot està perdut– són font d'espenta i esperança. Així li ocorre a Dragomir, quan empresonat en una situació vexatòria i tot desitjant morir, sent la força de «*los bellos rostros de mi pasado*», i diu: «*Aparecieron vívidos en mi mente, enternecieron mi corazón, sustituyeron la amargura por alegría y me obligaron a buscar siempre el bálsamo eterno en las caras de los hombres*». Així doncs, si el record d'un moment sagrat consola, encara suavitza més l'amistat, com ocorre en aquest cant líric a la llibertat i a l'amistat, per on desfila aquella voluptuositat que en deia Magris; la mescla cultural d'Orient, del Mediterrani, i del folklor dels Balcans.

En aquests cants, sentim les penes de l'adolescent Dragomir, de l'oncle Anghel –destroït per una dona mandrosa i negligent– i del bandoler Cosmos, un

home fort i apassionat per a qui el devenir reserva la tragèdia. De totes tres, però, la història de Dragomir és la més commovedora. Als setze anys, aquest jove ja coneixia «*la vileza del alma humana*», però aviat va descobrir que «*la bondad de un solo hombre es más poderosa que la maldad de miles de hombres. El mal desaparece con la muerte del que lo ha causado; el bien continúa brillando tras la desaparición del justo*». Després de viure humiliacions, Dragomir es repetia: «*si sigo siendo bueno a pesar de cuanto vi, de todo lo que sufrí, es para rendir un homenaje a aquel que creó la bondad, que la hizo escasa y la situó entre las bestias, como única justificación de la vida*».

Segurament per això, Istrati no estalvia en parodiar la intel·ligència i la bondat humanes, posant-les en evidència, bé davant un gos que es comporta amb més humanitat que els humans, o amb reflexions tan agudes i sornegueres com aquesta: «*No es en absoluto cierto que el hombre sea la criatura que entiende el sentido de la vida. Su inteligencia no sirve para gran cosa. Que pueda hablar no significa que no sea tonto. Pero donde su estupidez supera incluso a la inconsciencia de los animales es al adivinar y sentir las penas de sus semejantes*».

FUGA en Fa menor

Alexander Norberg, afamado director de orquesta, traza un plan a su medida para dar sentido a sus últimos días dentro del olimpo de la música. Inconscientemente, acabará dirigiendo la vida del resto de los personajes, que le seguirán, arrastrados por la magia de su arte.

HOTEL BORG

NICOLA LECCA

TRADUCCIÓ DE PATRICIA ORTS

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA»

228 PÀGINES / 978-84-8191-986-8 / 20 EUROS

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2009

Las fugas interiores forman parte de la trama que sostiene la novela de Nicola Lecca. Todos los personajes caminan inconscientemente en una misma dirección: escapar de su propia historia. Una constante huida hacia delante, en busca de una felicidad sin aditivos, basada en el ego antisocial.

Podría decirse de *Hotel Borg* que es una novela teñida de gris, donde, tanto los paisajes exteriores –desde Londres a Reykiavik– mostrados con tintes de penumbra, como los universos interiores, que se presentan erráticos y desnortados, carentes de afecto, adquieren la condición de purgatorio vital en espera del logro de unos objetivos personales que, por abstractos, nunca llegarán a definirse.

Si bien la línea narrativa de *Hotel Borg* se conduce, de forma impermeable, bajo la piel de sus personajes, Lecca sabe dar al conjunto un carácter dinámico,

manejando con destreza sus entradas y salidas y construyendo, de manera casi teatral, el hilo conductor de una historia en la que las partes le dan sentido al todo.

Novela estructurada en tres partes, (la primera dividida en tres actos: «El aburrimento, «La libertad» y «Reykjavik») y un epílogo («Después del concierto»), donde el protagonista, Alexander Norberg, aparece en escena tras la actuación de un telonero, Oscar, que sirve de reclamo introductorio a la historia del músico, verdadero epicentro del curso narrativo, alrededor del cual giran el resto de los personajes, a quienes, el propio director, parece ir dando entrada en sus intervenciones, como formando parte de una orquesta.

Nicola Lecca establece un paralelismo entre la historia de Alexander Norberg y algunos aspectos de la biografía del compositor de la obra que elige para su último concierto, el *Stabat Mater* de Pergolesi. Así, si Pergolesi renunció a su cargo de Maestro de Capilla, retirándose al Monasterio de Pozzuoli donde, poco antes de morir, compuso su *Stabat Mater*, Lecca sitúa el eje de su novela en la renuncia de Norberg al puesto de director permanente de la Orquesta Filarmonica de Berlín, para retirarse de la música y alejarse de la admiración y

el bullicio de un público que desprecia. El resto del reparto se completa con cuatro personajes que, simplemente, se cruzan: Rebecca Lunardi, que parchea su frustración vital inventando, para sí, una maternidad tardía mediante la adopción de un joven que bien podría, en otras circunstancias, haber sido su amante; Marcel Vanut, niño preso en su propia infancia, anulada por las exigencias que precisan sus excelentes dotes para el canto; Hákon, efebo de moral distraída que sucumbe ante la admiración ajena de su propia vanidad; y, Oscar, joven que huye para demostrar una independencia vital que nunca podrá llegar a alcanzar.

□ Javier Piñol
Lletres Valencianes, nº 27

Resseguint les petges del passat

La ciutat de Xàtiva, el segle XVIII i les conspiracions polítiques que envolten la nissaga de nobles xipriotes dels Arcàngel Gabriel de Sant Esteve tornen de nou a ocupar les pàgines de la nova novel·la de Vicent Josep Escartí, *L'abellerol mort*.

L'ABELLEROL MORT

VICENT JOSEP ESCARTÍ

PREMI BLAI BELLVER-CIUTAT DE XÀTIVA 2008

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 171

241 PÀGINES / 978-84-9824-426-7 / 19,95 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2009

En *L'abellerol mort*, Vicent Josep Escartí es val, una vegada més, de la literatura memorialística per a relatar-nos les investigacions mampreses pel noble xipriota Arcàngel Gabriel per tractar d'esbrinar les causes que originaren l'assassinat de son pare a la ciutat de Xàtiva l'any 1764. Després de fer escala a les ciutats de Gènova i de València, ciutats on manté contactes amb persones de diversa índole que li faciliten informació referent als presumptes assassins, el noble xipriota arriba finalment a la ciutat de Xàtiva, on començarà veritablement la seua tasca d'investigació. Així, doncs, és, a través d'aquestes memòries, que el lector pot endinsar-se en la vida quotidiana de les ciutats abans esmentades tres segles enrere. En altres paraules, el lector té la possibilitat de fruitir d'unes memòries destinades a no ser publicades i, per tant, totalment domèstiques, que deixen, a cada línia, un

regust de privacitat d'allò que es reconta. I és que, a les pàgines de *L'abellerol mort*, trobem una galeria de personatges ben diversos i peculiars: bandolers al marge de la llei, assassins a sou, nobles interessats a augmentar el seu patrimoni a canvi de favors i una dona enigmàtica i pertorbadora, dona Dolcina, capaç d'enamorar bojament al nostre protagonista. En definitiva, l'autor retrata la quotidianitat dels diferents estaments de les societats genovesa, valenciana i xativina de l'època, tot i aconseguint barrejar un elenc de personatges ficticis i reals sempre al servei de la versemblança de la història ficcionada. Perquè, en definitiva, *L'abellerol mort* no és sinó una història ficcionada, una d'aquelles històries particulars que solem escriure en minúscula i que, al capdavall, conformen la Història en majúscula. Però, el recurs principal del qual se serveix l'autor per a transportar el lector al moment històric en què es desenvolupa l'acció de la novel·la no són les memòries del protagonista. O, si més no, no és, al meu entendre, el recurs que més pesa en la novel·la. I és que, molt a sovint, atorguem massa importància a la trama ideada per l'autor en detriment de la manera com aquest és capaç de recrear el passat històric a partir dels aspectes formals del llenguatge. Obviar

aquest aspecte formal seria, en el cas de *L'abellerol mort*, obviar potser el seu major encert. Perquè, si d'alguna cosa és capaç Vicent Josep Escartí, és de transportar el lector a les ciutats de Gènova, de València o de Xàtiva del segle XVIII a través de la sintaxi, del lèxic i del ritme cadenciós i sumptuós de la seua prosa, una prosa que es complau en la descripció minuciosa del detall i en l'ús variat d'expressions paremiològiques de gran riquesa. A més, però, d'aquest treball d'orfebreria lingüística, el lector no tardarà gens a copsar també un treball d'erudició i de documentació excel·lent que es veu reflectit en tot un seguit de situacions domèstiques i quotidianes que es descriuen en la novel·la amb mestria. I és que no debades Vicent Josep Escartí és un dels estudiosos més reputats en l'àmbit de la literatura memorialística valenciana dels segles XV al XVIII.

□ Salvador Ortells Miralles
Lletres Valencianes, n° 27

Una història d'iniciació

A mig camí entre la novel·la d'iniciació i la novel·la psicològica, *Una barca al bosc* narra la història d'un adolescent que abandona la seua illa natal, al sud d'Itàlia, i marxa a Torí per a prosperar. Aquesta ciutat, però, serà alhora el parany i l'alliberament per al protagonista d'aquesta novel·la inoblidable.

UNA BARCA AL BOSCO

PAOLA MASTROCOLA

IL·LUSTRACIONS DE JOSÉ AGUILAR

TRADUCCIÓ DE CRISTINA GÓMEZ I NÚRIA SANCHO

COL·LECCIÓ «DE 6 A 96», 3

285 PÀGINES / 978-84-92763-07-8 / 15 EUROS

EDICIONS 96, CARCAIXENT, 2009

Una barca al bosc és una història d'iniciació. Aquesta novel·la de Paola Mastrocola (Torí, 1956), però, és també la història d'una indagació personal, la del protagonista situat en un ambient hostil i refractari a les seues aspiracions. Com la Mila de *Solitud*, de Víctor Català, el personatge principal de la novel·la ha d'enfrontar-se als esculls que entrebanquen les seues il·lusions i aspiracions d'autorealització professional i personal. Gaspare Torrente és un xiquet que abandona la seua illa natal, al sud d'Itàlia, i marxa a Torí, a la «Itàlia civilitzada», per a prosperar. (Hi ha, ací, un tema secundari no gens menyspreable, com és el de la dicotomia econòmica del país transalpí, amb totes les conseqüències socials que se'n deriven, que no són poques.)

Gaspare se'n va de l'illa, doncs, i s'emporta amb ell sa mare, que l'acompanyarà

i li farà precisament d'això, de mare, com a l'illa, però que no el pot ajudar a fer realitat les seues ambicions personals. El contrast entre una mare *in presentia* i un pare absent –encara que no del tot– és també un motiu secundari a tindre en compte. Són aquests personatges que «acompanyen» el protagonista els que l'arrodoneixen, els que «donen cos» a Gaspare. Així com la mare i el pare, també la professora i la tia que viu amb sa mare i amb ell a Torí. Aquests, però, són personatges plans, no gens profunds des del punt de vista psicològic que, tot i «acompanyar-lo», l'exasperen encara més, pel que fa a les seues il·lusions. Tenim la professora de llatí, que descobreix en ell el seu potencial intel·lectual, però que l'abandona; sa mare, que en té cura, i el pare, que el manté econòmicament des de l'illa; i sa tia, que els acull, a ell i a sa mare, en un pis de la ciutat de Torí. Tots aquests personatges, però, no aconsegueixen de donar-li suport del tot, sobretot psicològicament, i Gaspare viurà una doble solitud, física i mental alhora.

L'estructura de la novel·la de Mastrocola és lineal, i el seu estil, clar. Com en *La Història*, la gran novel·la d'Elsa Morante, assistim a «la pel·lícula» del protagonista, tot i que a *Una barca al bosc* les circumstàncies i el desenllaç que de-

paren al protagonista no són, ni de bon tros, tan tràgics com en el clàssic de Morante, sobretot perquè a Gaspare li sorprendrà un element inesperat que capgirarà la seua trajectòria vital.

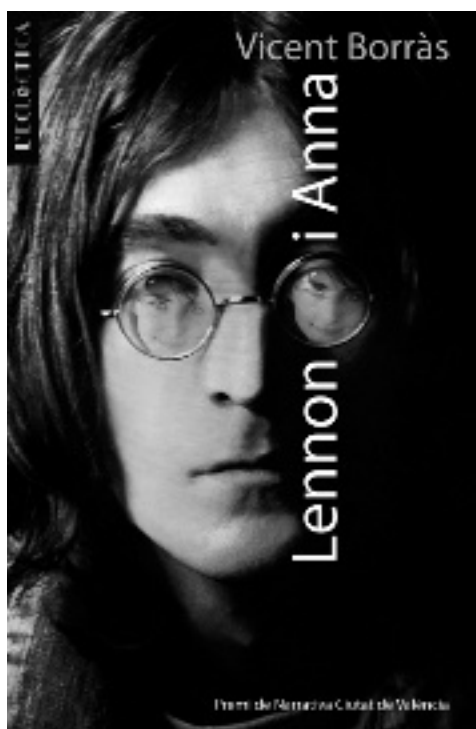
Aquesta magnífica i entranyable novel·la de Paola Mastrocola ens presenta la història d'un xiquet que creix en un medi hostil i, paradoxalment, ple d'oportunitats també. Un ambient que se li brinda i li ofereix a un temps els millors premis i sensacions, però també els imponderables més inesperats. Una novel·la amb la qual el lector, d'una manera o altra, també aprén a créixer amb la literatura d'una *scrittrice* que paga la pena de ser llegida.

□ Juli Capilla
Lletres Valencianes, n° 27

La vida és allò que et passa

La música i les cançons inspiren i marquen la vida en molts moments. Amb *Lennon i Anna*, Vicent Borràs recorre en un viatge nostàlgic el moment més delicat de les nostres vides: el pas de l'adolescència a la vida adulta.

LENNON I ANNA

VICENT BORRÀS

XXVI PREMI DE NARRATIVA CIUTAT DE VALÈNCIA

COL·LECCIÓ «L'ECLÈTICA», 168

200 PÀGINES / 978-84-9824-422-9 / 15,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2009

Lennon i Anna, l'última obra de Vicent Borràs guardonada amb el XXVI Premi de Narrativa Ciutat de València, conta històries que evocuen la música i la memòria del conegut cantant i compositor de Liverpool, John Lennon. A través d'uns relats que tenen com a protagonistes les vides d'uns joves que van fent-se camí en l'aprenentatge de la vida, l'autor evoca una època que va estar marcada per la música i el final tràgic d'una banda llegendària.

Entre amors i experiències fortes, i sense arribar a entendre que al capdavant, «la vida és allò que et passa mentre estàs ocupat fent altres plans», aquests joves es llancen a l'amor amb la innocència pròpia d'unes vides que per tal de construir-se han de conèixer també tots els colors de la pena.

Les històries d'aquest viatge iniciàtic cap a l'edat adulta s'entrellacen amb el rerefons comú d'una època i d'una música

que els acompanyarà quasi de manera inconscient. Tots ells: Eva, Raül, Cristina, Gabriel i Martí, viuen amb intensitat una adolescència que, anys després, observaran amb calma i nostàlgia, conscients de què la vida era allò que els succeïa mentre somiaven en altres coses. Ambientada en la primeria dels anys vuitanta, la narració està marcada musicalment pels acords i les lletres dels Beatles, la mort traumàtica de John Lennon a mans d'un excèntric, i pels cantautors de l'època. En aquest ambient, Anna, una de les protagonistes principals de *Lennon i Anna* és, de fet, el personatge que més es veurà sotragat per la figura del mític cantant anglès. Per a Vicent Borràs (Algemesí, 1962), autor de diverses obres narratives premiades, com ara *Sala d'espera*, *Notes finals*, *L'últim tren* i *Els silencis de Marc*, *Lennon i Anna* ha significat tornar als inicis com a autor de relats, però també, com ell assegura, «a l'inici de la meua entrada al món conscient de la mà de The Beatles, especialment de John Lennon».

Així doncs, aquests relats curts són, en part, un testimoni de la generació de l'autor, i una ocasió per retrobar-se amb els seus inicis literaris, vitals i musicals. De fet, aquestes històries tenen la intenció de descriure tot aquell ma-

toll de sentiments que naixen en la persona quan escolta música, si bé, descriure la música és ben difícil. Probablement, és per això que els relats resulten força peculiars, perquè recreen una època i unes vides a través de la música i d'un perfum italià, en definitiva plaers «immaterials» que se senten fugaços però que penetren i perduren per sempre en la ment humana a través dels records i de l'evocació.

Dit i fet, el record de l'adolescència, observat des de l'edat adulta, és una bona excusa per a llençar una mirada a un passat recent, però sense perdre la perspectiva del present. Aquesta és la idea de l'autor. Tal com assegura Vicent Borràs, els relats «revisiten una època, els anys vuitanta, amb la companyia dels Beatles i sempre amb Itàlia com a referent cultural».

□ Lourdes Toledo
Lletres Valencianes, n° 27

A l'altura de les circumstàncies

El trajecte d'un bitllet de vint euros per València serveix a Emilio Ruiz i Ana Miralles (última guanyadora del Gran Premi del Saló del Còmic de Barcelona) com a vehicle per bastir un retrat de la ciutat colorit i versemblant, que no obvia allò més miserable de l'existència quotidiana.

DE MANO EN MANO

ANA MIRALLES / EMILIO RUIZ

48 PÀGINES / 978-84-96730-39-7 / 18 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2009

Quan va escriure el pròleg de la novel·la *No me vacilen al comisario*, traducció de l'original de Ferran Torrent, Andreu Martín va signar unes sàvies paraules que potser pagaria la pena recordar perquè de seguida vénen al cap en llegir *De mano en mano*: «*Como cronista de una realidad descarnada de hoy, ahora y aquí, el autor policíaco debe conseguir que el lector reconozca un entorno, una sociedad y unos mecanismos mínimos de convivencia que le permitan pensar que lo que lee, si no es cierto, sí es al menos posible*». Això ho publicà Ediciones B l'any 1987, i malgrat que per descomptat *De mano en mano* no és cap novel·la policíaca, respon avui dia a aquesta mena de plantejament a la perfecció: guardes jurats, prostitutes, clients amb Mercedes, carteristes, dones de la neteja, cantautors de parc apallissats per neonazis, *trileros* desfasats, veterans de guerra, hostaleres il·lusionades que no tarden a desenganyar-se i artistes bohemis capaços de pagar un objecte cobejat pel doble del seu valor però incapaços de pagar la llum del seu domicili desfilen, sense escenes forçades en cap moment, per indrets tan sorprenentment reconeixadors com ara la Plaça de la Verge, el Mercat Central o els (semi)derruïts carrers del Carme. Són llocs reproduïts amb tanta eficàcia que, malgrat les mièries humanes que acullen, de segur

que simplement per l'encert visual algú se n'alegrarà (com ara jo mateix). Fins i tot els autobusos de l'EMT semblen haver passat pel nostre costat, però sobretot resulten punyentment familiars les actituds de qui els ocupen pel filldeputisme imperant entre l'espècie humana en general –i gairebé diríem que la valenciana en particular, si no fóra perquè ja hem tingut ocasió de comprovar que aquest tret tan nostre és ben universal–, comportaments absolutament mesquins que, per increïble que sembla, de vegades arriben fins i tot a fer més entrançable el conjunt. I sobta encara més que els autors siguen la madrilenya Miralles i el santanderí Ruiz, perquè si ens hagueren dit que porten tota la vida a València ens ho hauríem cregut. Igualment versemblant resulta tota aquesta història senzilla i fugaç, que transcorre entre sucursals bancàries i «barraques» –encara que no precisament les típiques valencianes–, locutoris i catedrals, senyals de trànsit omnipresents i cartells que podríem trobar en qualsevol cantó –no només els que anuncien els concerts del Palau de la Música, sinó també el «*Circo de España*» i fins i tot un en què podem llegir perfectament el títol de l'obra *Totus Tous*–... Una història bruta i bonica que, si no és certa, sens dubte és almenys possible.

□ Felip Tobar
Lletres Valencianes, n° 27